

N.º SOLT
5
CÉNTIMS

N.º SOLT
5
CÉNTIMS

Veu de la Plana

SEMANARI DEFENSOR DELS INTERESOS REGIONALS

SOSCRIPCIÓ

Castelló, al mes ..... 0'25 ptas.
Fora, trimestre ..... 1 » »

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

COLÓN, 17, 2.º

Tota la correspondencia a la Administració

SE PUBLICA TOTS ELS DÍAS

No se tornen els originals en cara que no
se publiquen

A TRIAR

Torna 'l Clamor a reincidir en la etérrna cantata, traent a escena l'espantall del carlisme; es aquésta una comedia que va fentse algo pesá abrumant nostra paciencia y asquejantmos; per lo tant y ab lo fi d'epilogarla, reproduim encantats dos tendencias completamente en púgna: *El Clamor* y *El Maestrazgo*, pera qu' el públich conscient y de criteri pròpi, puga, jugant la divergencia de concepte qu' els mereixen als estimats colègues, formar juí exácte de nosàltres.

El Clamor y *El Maestrazgo*, poden triar lliurement lo que mes els avellixca, a vore si aixís, quedem tots tranquilys y satisfets.

"EL CLAMOR"

19 Julio de 1916

Carácter político de la Juventut.

«Es un hecho indudable que «La Juventut Regionalista, jamás ha tenido las simpatías de los elementos liberales, pues que desde su constitución ha estado mangoneada por agentes reaccionario-jaimistas, sin que valga el hecho de que algunos individuos como D. Cayetano Huguet, D. Jaime Bellver y otros, republicanos distinguidos, figuren en tal sociedad, pues de todos son conocidas las aflicciones regionalistas de estos señores, sentidas tan honda y firmemente que sin notarlo han llegado a caer en el lazo que cautamente les han tendido los desahogados descendientes de Cucala. Porque sépanlo nuestros amigos, sépanlo los que a la sociedad han acudido por amor a la idea regionalista, los que sin perjuicios de ninguna clase han ido a laborar en bien de los intereses regionales, sépanlo todos, la «Juventud Regionalista» es una sucursal del Círculo Jaimista», y nada de extraño será que se convirtiera en madriguera cucalista para acometer a los elementos avanzados cuando así conviniera a los instintos sanguinarios de los émulos de Cabrera.

"EL MAESTRAZGO"

20 Maig 1916

«¿Es que no crehuen en lo regionalisme d' En Joan Vázquez de Mella, d' el abnegat talent que desde tant temps perteneix a un partit politich amich eminentmen regionaliste rechasant tota sa vida les ofrenes que per atráuresel li feu lo centralisme?

No ho sabem, ya que res han dit, y tampoch mos extranyarie vist los amichs que tenen, casi unirlos en sa redacció, «El Pueblo», «El Mercantil», etc. y les tendencias que se noten entre els socis.

Esperem, pues, que diguen algo; pero com hem dit al principi, mal, molt mal mos pareix la desenvolva de la «Juventud Regionalista» y de VEU DE LA PLANA.

Aixó mes mos va resultant una sucursal del Centre Republicà y una edició económica semanal de «El Clamor», que una societat regionalista y un setmanari «defensor dels interessos regionals.»

El Regionalisme acampa

Per fi, el grand relonge de la vida, senyala l' hora de la veritat.

Els primers acompasats colps de la campana ens porten mormulls de noves aspiracions, remors de lluita... y que a son clar só, desfan ilusions, somnis daurats...

La Joventut Regionalista, estòl de jovens aimadors de sa parla y tradicionals costums, la que 's desenrollava en mig de sepulcral silenci y ab l' admiració y complaçencia de gichs y grangs, de blancks y negres, deixá l' moment y sens cap avis, son aire primaverench reposat y tranquil, pera tornarse en fort huracà de nit d' invern; en bruscent ponent que tot ho arrasa. ¡Els valencianistes fan públiques ses aspiracions!

¿Cóm s' enten—clamen els polítics «jupòpters» y centralistes, que uns jovens vullguen regenerar nòstre pòble?

¡Guerra a ells s' ens compasió! Y com mainades de famolenchs llops pretenen engullirsels mentin a sa prensa, en calumnies vils, en falsos datos...

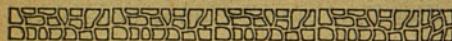
La lluita es aplegada; son molts y fòrts, mes no per això deixarem de renyir batalla; y com la vostra política ful, unitarista y absolutista posarem la nòstra tota intelécte, tota acció y veritat...

En el relonge de nòstra vida, sonà l' hora de la redempció.

FERRÁN.

AL PUBLICH

Per causes agenes a nostra voluntat, el passat disapte, no aparegué el número de VEU DE LA PLANA corresponent a la semana darrera, per lo qu' esta Redacció demana mil perdons a sons estimats lectors y vullgudes lectores, per esta falta que com diem, no son per culpa nostra.

Festa regionalista

Ab un èxit grandiós, extraordinari, son celebrá en Valencia la festa dels Jochs Florals de lo Rat Penat.

La Flor natural la obtingué el jove poeta valencianiste nòstre company Puig Espert, per la hermosa poesía *Lo poema de l'aigua* que doná a sa molta extensió, sentim no poderla publicar hui.

Font proclamá Regina de la festa la gentil senyoreta Rafela Louise Llandes.

Actuá de mantenedor l' ilustre diputat regionalista per Santa Coloma, En Joan Ventosa y Calvell, qui senyor son salutat en una afectuosa ovació al disposarse a parlar.

Parlá dels llaços que unixen a Valencia y Catalunya, sempre unides tant en los moments de gloria y explendor, com en els de comú desgracia.

Ab fluidesa de llenguatje y ab hermosos paragrafs, feu un admirable estudi del regionalisme.

Enaltí la llengua com llàs d'unió entre els pobles, considerantla no com un perill a la unitat de la patria, si no com llàc d'unió entre els pobles germans.

Digué que la importància d'una llengua no es medix per l'àrea de la terra aon es perlá, si no per la intensitat y l'amor ab que 's parlá.

Tingué moments de gran inspiració al dirigir-se a la dona valenciana, a les que demandà que foren les vestals conservadores del foc sagrat de la patria nativa.

Al acabar, una gran ovació y vixques a Valencia, Catalunya, retrovaren per tot lo teatre.

En el restaurant «Miramar» son obsequiat el notable diputat senyor Ventosa, en un banquet, organitzat per lo Rat Penat y Joventut Regionalista.

En representació de la Joventut Regionalista de Castelló y VEU DE LA PLANA assistiren a tots els actes nòstres estimats amichs En Jaume Bellver y En Emili Caldúch, veentse tan vullguts companys obligats a brindar en lo banquet, a instances de tots los assistents al acte.

Nòstra mes coral felicitació al senyor Ventosa y Puig Espert, Juntes de lo Rat Penat y Joventut Valencianista y en especial al gran patrici valencià, nòstre respetable amich En Joan Pérez Lucía, qui senyor se deu el més grandiós èxit.

La segón Colonia Escolar y les

obres d'higiene pera els infantis

Enterats de qu' este any ha tingut la fortuna Castelló de conseguir la subvenció de 4.000 pesetes pera organizar y sostindre novament una Colonia de montanya, y amants com som d'estes institucions modernes, socials, que tant favorixen als nèns pòbres y malaltusos, s'ham dedicat a enterarnos del plà a seguir en esta segón Colonia.

La Colonia d'enguany queda augmentada en dèu escolars mes, sent, en total, 40.

S'els instalarà en el pintoresch poble de Llucena del Cid; y el règim d'ella serà el mateix de l'any passat, com se pot vore en la Memòria impresa feta per el Director de la Colonia.

La Colonia partirà pera Llucena del 3 al 5 del pròxim Agost. Avans d'assò se pèndran tots els datos necessaris. Durarà un mes.

Parlant del alcanc social d'esta obra escolar, podem dir que la Co-

lonia representa un sector d'un pla ben estudiad d'òbres d'higiene y preservació socials que han de salvar al grand número d'escolars, que, doná sa constituciò débil y sa pobresa y falta de mijos econòmichs, están avocats a parar en l'hospital pera ser sempre inútils a la Societat, o bé a la tavèrna pera ser víctimes del alcoholisme ab les seues conseqüències.

Estes obres serán camps escolars, Colonies marítimes y de playa y un Sanatori que arreplegarà als nèns, segons el menor o major grau de reconstitució que necessiten, per mig del sòl, aire y bona alimentació.

Pera sostindre estos obres se conta en recursos ben estudiats y que segurament han de desarrollar este plà d'òbres sempre que l'poble fentse carrech de la importància vital d'estes institucions preste el seu concurs moral y econòmic.

Al front d'esta campanya d'higiene y protecció a la infantesa se trova lo Sr. Governo y el Sr. Claramá (Inspector de Sanitat) enamorats del bè y que son la millor garantía de que prosperan estos obres pera bè del nòstre Castelló.

D' ART

La exposició valenciana d'art jove

Impressió d'un ignorant curiós

En la nit del disape perenirà l'autor d'estes ralles en la Universitat. Acavaven de fer la inauguració. Sorprengueren primerament uns cartells firmats per els joves artistes Dubon y Ballester. Al entrar en els claustros, a ma dreta se veuen uns retratos. Son els de les encantadores filles del Sr. Vilaplana, Secretari del Ajuntament d'esta capital. Obra deguda al pincell del Sr. Sanchis. Obra que ya coneixerem per haverla exposat son autor en u dels escaparates del carrer En Mig. Després mirarem curiosos y verem rodejant la estatua de Lluís Vives, una de les glories mes altes que te Valencia la secció d'escultura. Uns toldos gra-

duaven la llum elèctrica y proporcionaven agradable bonestar. El piso estava canviat en suau alfombra. Havien banquets de fusta pera descansar y velaorets pera refrescar. Un piano recitava les notes sentimentals de la música de Granados. Un remor de gent curiosa que mirava molt y parlava poch, se sentia prop. Tot convidava a una preparació mental, a un reculliment religiós, mistich... Y miraren nòstres ulls ignorants els llenços plens de vida intensa.

La exposició es magnífica en cantitat y en calitat... Allí se veuen els que comencen y els que ya lluitaren. Els paisages son numerosos, els que més agradaren al visi tant son els que presenta els Sr. Pallás, creuen que li diuen aixina y els que presenta altre senyor, quin nom desconeguen que preferix la poesia de les hores de la nit. Y presenta rincons ombrívols, aigües quietes, acariciaes per l' argentada llum de la lluna. Tenen estos cuadros l' encant d' un nocturno de Chopín. Els retratos també ocupen un sector important. Els que més mos agradaren son els que presenta el Sr. Pinazo Martínez y els del Sr. Víctor Moya. Este ne presenta varios entre 'ls que destaca el de la simpática artista «La Bilbainita», puix ha sorprés aquella gracia personal de l' artista en les «Burlerías» aon té la ingenuitat d' una colechala y la guilopá picaresca de Claudina. També veren en esta secció un cuadro de nostre volgut amich Porcar y un altre de Arturo Ballester (auto-retrato) que mos agradaren sobremanera.

Seguírem mirant apremiats per el poch temps que teníem. Seguiren passant per nòstra retina maravollosa cabalgata de colors y firmes conegudes unes, altres nòves. De llunt mos solicitaren uns cuadros plens de llum y de vida que tractaven temes regionals. S' extassiarem davant d' aquells cuadros estupendos, fastuosos de color y veritat. Eren un cant briós, de masclé, a la nòstra terra, plena de colors fòrts y armoniosos, himne fervorós al jardí que mos aconseguirà al naixer. Y la mirá quedá allí esclava y la voluntat rendida mirant aquelles grups rumboses entre el

fondo vèrt dels tarongers. La gracia y picardía del vell llaurador, plé de bon ví piropejant a una gallarda llauradora tipo majestuos de nòstra hòrta incomparable.

Dies després encara guardava la retina l' encant dels cuadros admirables, aquella llum, aquella majestuosa sinfonía de color.

• Descansá la vista en la serena contemplació de les obres escultóriques. Allí havien trevalls en bronze, en marbre, en guix... Les firmes dels autors se veen en dificultat a causa de l' hora. Les dels trevalls que més mos agradaren figuren, entre altres, els presentats per los sinyors Vicent, Navarro y Buenos Aires.

Buenos-Aires, el modest artiste de Castelló. Y els altres ¿Aón están els amichs Llopis, Martí... Armen-got? El visitant mira en ansia y no els veu. ¿Aon podrán estar?... Decididament, nos els contra...

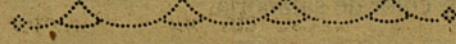
Passa a la secció de ceràmica... Notable, notabilíssima. Llástima qu' estiga en punt tan arrinconat... Allí se veuen exemplars de verdader mèrit que demostren aon alplegá nòstre pòble en este ram.

El visitant felicita a la Comissió organitzadora per haver presentat el millor festeig de fira y per sa grand llavor cultural y a tots els artistes que han prestat son concúrs a tal festa d' Art.

NOTA SIMPÀTICA. L' han dona
les distinguides senyores Clotilde.
Maria y Elena Sorolla, filles del in-
mortal pintor valencià del mateix
apellido y la senyoreta Amparo Gó-
mez Lidó, presentant treballs de
grand mèrit artistich que poden com-
petir molt honrosament en els altres
cuadros de la grand Exposició.

Pera elles nòstre saludo y reverencia.

BENALT.

Aconsella el bon govern i l'ús
oficial de les llengües regionals.

En l'oficial com en lo privat, s'ha de emplear la llengua que se use en la regió aon vixquem.

F. Pi y MARGALL.

Jochs Florals Humoristichs^(t)

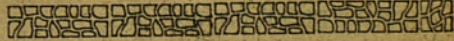
Com teniem anunciat, el dia de Sent Jaume, tingué lloc en «L' alqueria del Terraet» els Jochs Florals de «rapa y fuig» organitzats per el grup castellonench «Junta de Sent Jaume», quina festa constituí un grand èxit pera el anomenat grup.

Font guanyador de la «Flor Natural», el chispeant poeta, Joan Batiste Valls, per sa composició humorística «Se pot pasar?» la que publiquem en lo present número, actuán de mantedor, nóstre benvolgut y distinguit amich, el cult publiciste y digne delegat de la Creu-Rotja, En Enrich Ribés Sangüesa que font molt aplaudit y felicitat per el brillant discurs que improvisá.

Els premits de traça dócta y festí-vola, foren acaparats per els amichs Alloza, D' Ivernois, Falomir, Marín y Navarro als qui «per ser de casa» mos está vedát, el ensalçarlos com mereixen.

Rebixquen nostra enhorabona els senyors, Ribés, Valls, Junta organitzadora y demés que al explendor de la festa contribuiren; y molt especialment nostre apreciat company y notable col·laborador de la Veu, el advocat En Emili Caldúch, ànima de la festa.

(1) Degút al molt original que tenim hi ha que ha passat algún temps desde quantingué lloch esta íntima y alegre festa, retirem un llarch y humorístich t'revall que de la mateixa teniem, degut a la ploma d'un admirat y lloregat escriptor, estimat amich nostre.

¿Es pòt... pas...sar...?

LEMA: ¡Tres roses en un pomell!
!!!Re-deeell!!!

Llaurant lo rastoll de blat,
la meu' aca, yo y la rella,
vaig veure per la cuadrella
a un pisavi tot suat

qu' hem duya en un plec tancat
un Be-Le-Me del Consell
d' uns Jochs Florals y el cartell,
que diu que dintre de pòc
han de tenir aquells llòc
en lo terme de Fadrell.

—
¿Qué voldrá dir Jochs Florals?
—Será que juguen ab flòrs,
gastantse ab elles tresors
los ricatxos principals?
—O serán uns Jochs iguals
al forc d' *alls*, qu' enllá a París
juen junts moixurs y miss
y que 's deverteixen tant
com aquells llauradors cuant
les pelades del panís?

—
Una *aldea* el cap m' enquesta
y no 'm se 'n va d' ell la enroina
de veure eixa parsimònia
que fan els galls sinse cresta
pà la Reina de la Festa.
—Juarán a conillets
amagar o a pilarets?
—O anirán en *lautobamits*
tirant com diables en sornits
llistetes de colores?

—
Pà d' aixó vinc, pà mirar,
ya qu' hem eridareu al Jochs,
cuànts ne sou, si molts o pòchs,
y els que 'n ells van a jugar
qué 's lo que fan pà guanyar;
pues segons resa 'l cartell,
de prèmis n' hi ha un gavell,
y si yo puc ficar basa
me 'n duc la Regina a casa,
si el que la guanya 's pera ell.

—
Aqueixe prèmi es molt prou;
res de rom y de conyac
que fan caure més d' un bac
y qui het veu diu: *Plega 'l sou.*
Lo que més m' enlosca y cou
es endurme la Regina;
y si es pigoseta y fina,
de cara fresca y bonica...
¡ay, mare!... ya tot hem pica
y estic de carn de gallina.

Si en mi s' en vé a l' Alquería,
en cuant entre per la pòrta
veurá cóm bufe per l' hòrta
lo ventet de l' alegría.
—Y qué feliç qu' hem faría
—més que ser llaurador ric—
pegarli un suavet pesic
y dirli:—Anemsen, chuicuela,
a collir melóns d' agüela
més dolços que 'l alfanic.

—
T' enfolgarás veent clavells,
melóns, donpedro, bajòques,
figues flors, d' aquestes poques
y picades dels aucells.
Bresquilles, y uns cascabells
dolços com tú, y com tú fins,
que 's dihuen del pinyol dins,
tant llepolis, que sens voler,
baix lo cascabeliquer
farás cap tots els matíns.

—
N' hi han presecs de Sent Miquèl,
de mameleta de monja,
c' al partirlos, c' relonja
dirás que val més d' un ràel.
Carabases com la mèl,
pesos fins qu' hem doná un churro,
naps y fesòls de... Peturro,
—pòble de Flatos—y—fam—
y lletugues d' ansisam
de les d' orella de burro.

—
A vindre ab mí no t' oposes,
y ab aqueixa cara fina
serás la preuá Regina
—a banda de tantes coses—
de la parra y de les roses.
Veurrás com roden la noria
per ta caretta de gloria,
y es tornen els meus vehins,
tant els casats com fadrins
de color de safanoria.

—
Regina meua, gitana,
cuand están a l' Alquería
y al calent sol de mitg-día
mos entre als dos la galvana,
sobre manta, manta morellana
y a la sombra del paller...
menjarem meló d' Alger

pera refrescar un poc
del calor que dona el foc
que cau de tan alt foguer.

—
Pà trunfar en la profia,
a cantarte unes copletes
al repic de castanyates
aci vinc, Regina mía.
Si el premi de cortesía
—tres roses en un pomell—
s' emporta Quèlo Sorell...
¡¡avant!!... ¡¡ya he ficat la pota!!
contra lo que diu la nota
amprentada 'n lo *Cartell*.

—
Pots anar ya preparante,
qu' este tròs de llaurador
a la fèsta del Amor
al seu modo vé cantante.
Y no hiá Deu que 'l aguante;
encà que per enfadós
hiaja que posarli un bós,
aquí vé per les tres roses
y per... si tú no t' oposes...
que mos la bufen' als dos.

Alquería del Canyaret
Joliol, 1916.

—
L' idioma es un tresor mes preuat que les llibertats y constitucions del pobles, perque les constitucions poden restablirse, les llibertats poden guanyarse, y no l' idioma qu' es la mateixa nacionatitat.

LLUIS KOSSUTH

—
El Cuento de la Semana

VORA MAR

Junt a l' aimada mirava la posta del Sol. Vea la silueta d' algún barco caminant que tirava enfitat son plomall de fum. L' aigua del port era calmá, quieta, aplomá, suau. En son fondo reflejava la

llum rojenca dels focos.... Anava apagantse el paisaje anegat en calma. S' oia l' estrépit del tranvía electric, el remor de la gent y la sirena dels automòvils. Junt a l' aimada estava pres en l' encant de l' hora bruxa... Pasava de presa la gallarda silueta d' algun balandro com l' agil pas d' alguna jove.... Se vea confús, en un color sort, negre, les barres de les escolleres com braços que desesperats s' agarren a les ones que s' escabullen pera besar la molla arena.... La mar seguia en son respirar ja-gantesch, rítmich, infatigable. Pron-te asomá la lluna com fanal de nácar. Una franja lluminosa pareixia divir la inmensitat del mar en dos parts.

La nineta meua se abraçá al meu coll.... ¡Qué bonico! ¡Qué hermos! Quedá fixa, atraguda, esclaviçá per l' encant.

Recordí el consell d' Eça de Queirós, l' espiritual escritor: «No se pot anar a certs llochs sens la companyia de la dona volguda» La meua companyera me cridá l' aten-ció... Alló pareixia el cap d' algun... No... no. Era una boyta... En aquell moment passá per l' argentada llum de la lluna y semblava la cara mís-tica de Joan el Bautiste retenint en les galtes grogues el bes voluptuós de Salomé.

J. BARRACHINA CAMELLÍN

Valencia y joliol 1916.

Pels núvols está 'l paper,
Les subsisténcies, el fléte,
¡N' es pot viure caballers!
Sols mos falta qu' al darrer,
Putje 'l preu del Champagnette.

De venta 'n l' establiment de
Lluís Calatán (**EL MORITO**) a 1'40
botella.

CONSIDERACIÓNS

Aleguen els valenciáns que parlen en castellá les següents raóns pera usar dit idioma.

1.ª *Sa major bellesa; sa ex-pléndida producció lliteraria, son perfeccionament fonétich, sa estabilitat filològica actual.*

2.ª *El fet de ser parlada en lo mond per 70 millóns de personnes.*

Del mateix modo que contra siete vicios hay siete virtudes, contra estos raóns n'he d'exposar atres que son:

A la 1.ª ¿Una persona deu despreciar a sa mare porque siga menys hermosa qu'atra dóna?

En quant a la producció lliteraria si no la tenim els valenciáns tan brillant com ells, es degut a la tirania que eixirseiren sobre nosaltres qu'impossibilitava dedicar-se a excerciments artistichs.

Y a la 2.ª Que parlar en l' idioma de Castella per sa major difusió es acatar la lley de la fórcia; lo cual en los temps illiberals (per lo menys creu la gent qu' aixina son) en que vivim no deixa de tindrer una mica de ridiculeça...

Demostrat, per tant, que no devem parlar en l'idioma d' Cervantes, Quevedo, Gracián y tants altres, clar es que no anem a parlar en francés ni en anglés ni en vasch... sinó ;en valenciá!

J. ALMELA VIVES.

Valencia, Juliol, 1916.

¡Vixca el centralisme!

Lo sinyor comte de Romanones pres d' un panich monumental, se doná presa en espolsar el Congrés de miróns (fiscals), tancá en pany y clau el Parlament, creixqué en pòr y tribuació, suspengué les garanties, les menguaes garanties constitucionals que disfrutem y declará l' estat de guerra en grand part d' Espanya. De la nit al matí se trovarem els llanuts habitants de la Península a la mateixa alçá que 's apreciables contemporanis de la Guinea.

Creurán vostés que passá algún vent huracanat, ráfagues de tragedia, que se sentia en l' aire algún cataclisme.... Ca, no senyor. Fon censillament que un ram dels obrers, els ferroviaris, fent us del seu dret y procedint sempre dins la lley, anunciaren al Govern que se declararien en huelga.... La cosa era de cuidao, pero no comprenem l' atropell, el desòs que cauria en la meseta castellana Sòrt, sòrt que 'l comte velava.... Aixó mos valgué... Fon un grand èxit de Romanones. No passá rés.... Alguna part tin-gueren els obrers que se portaren ab una cortesia y una serietat exemplar, pero l' èxit redó, definitiu es del comte.

Així s' explica que, quand el President s' en anà a San Sebastià a gojar de les delicies dels banys calents, mentres grand part de ciudatans espanyols tenien suspeses les garanties constitucionals, l' estol de patriotes que mos desgoverna chillá al eixir el tren. ¡Vixca el comte...!

Nosaltres encantats de tal panorama espanyol, cridem també fòrtament:

¡Vixca el comte!

¡Vixca el centralisme!!

COMENTARIS

El notable lliterato Eugenio Noel, trevallador infatigable, enamorat del seu país pera el que busca vida millor, s'encontra entre nosaltres. Li donem la mea carinyosa benvinguda desijantli que se trove a gust en nostra població.

Decidit a marcar un sòlch en la seua estancia ací, cridat per el Circol Mercantil, doná una conferencia que despertá enorme interés y agrada moltíssim. Fon una calurosa invitació al poble espanyol a estudiar mes, sempre mes y tindre mes carinyo pera els sabis que honren el nom del solar espanyol fòra y dins de la Patria. La velá fon profitosa y la sembra serà fecònda. Díes després doná conferencies en el Casino d' Art ans Circol Republicà y Ateneo Radical, ab un èxit immens. Nosaltres felicitem al senyor Noel, per sa llavor cultural.

Degut a la galanteria del señor D. J. Senent Ibáñez, digníssim Inspector de 1.ª ensenyança d'esta província, havem rebut, cosa que agrahím moltíssim, un exemplar de la «Memoria de la Primera Colonia Escolar Castellonense en Lucena del Cid» que l'autor dedica al Dr. Clarrá. Llegint la «Memoria», molt ben pensá y molt ben escrita, se veu l'obra delicá d'un enamorat de la seua professió. El Sr. Senent honra al Cos a que perteneix y l'alentem a que seguixca esta sendahumil, fòsca, mes plena d'agradables claritats pera els espirits superiors. Nòstra enhòrbona.

En Francesch Martínez Martínez, ilustre y entusiaste valencianiste que ab grand constancia està dedicant s'activitat a popularicar les obres clàssiques valencianes, ha escrit una obra titolá «Martin Joan de Galba, coautor de «Tirant lo Blanch».

Al grand èxit que tingué en ses lluminoses conferencies provant documentalment la decisiva influència de Valencia en el descubriment de les Amériques seguix ara l'entusiaste recibiment que la crítica ha fet de sa darrera obra. Desdè ací li enviem nòstra enhorabona.

La pujá escandalosa del paper y la manca del mateix, ha obligat a quasi tots els periódichs a reduir el tamany dels mateixos y fins suspender les publicacions mentres duren aquestes circumstancies.

A VEU DE LA PLANA també han aplegat aquestes piltrafes de la gurra, y encara que suposa un grand sacrifici pera l'Administració, seguirà donant al publich 8 gágines com fins hui, mes si la manca de paper se asentuara y es vera en la precisió de donarli al publich 6 páginas, pera compondre al constant favor que del mateix rebís, ho compensaria servintli altre tipo de lletra mes redut y menys número de anuncis.

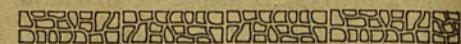
Llegim en la prempsa qu'el competé de Romanones ha dit als periodistes que s'ha pres l'acort de que vajen a Santiago els ministres en Amali Gimeno y Barroso, a la inauguració del monument a Montero Ríos, enaltint dè pas la memoria del mateix, y recordant quant li deu la democracia.

Una sonrisa irònica asoma a nòstres llabis al llegir la notícia y a nòstra imaginació acudix el recòrt de que fon ell qui firmá el tractat de París, com també el bon grapat que a tret en la colòaboració de gendres y nebots.

Y si ésta fon l'obra de tota sa vida, se mos occurix preguntar (sens que siga assó irrespetuositat al mort) ¿A sant de qué se li aixéque un monument ai que sols fon una calamitat espanyola? Si es com a enriquit en la política, està bé, si es com a bon patriota, no ho comprenem.

Malhaya l'òme a qui no'l captiva la llar de sa familia, el sepulcre de sos progenitors, el temple de ses primeres oracions, el llòch benedit per els primers amors...

EMILI CASTELAR

PRECHS Y PEDRÀES

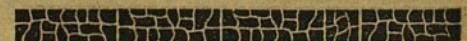
Puix senyor que assó de la falta d'aigua te mes pelendengues de lo que pareix.

El «Fomento Agrícola» que sense dúcte sap fins aon aplega nòstra *cachasa*, està prenentmos la cabellera d'un modo que dona gust. Y mos ho mereixem, si senyor, per *fotjes*, perque no comprenem de cap de les maneres, que un poble que no siga el nòstre, aguantara se li estiguera mancant l'aigua per espay d'un mes (y lo que te rondaré) y pagará religiosament y sens cap protesta *lo que no se li ha servit*.

Pero en fi, qué li anem a fer, som aixina.

Senyor Alcalde: ¿Perqué com al igual que altres anys no toca la bandade Bomberos encara que sols siga una vegá per setmana en lo Paseig de Ribalta?

Es esta una pregunta que vullguerem se mós contestara, puix *males llengües* diuen per ahí que si els sufrits músichs no volen tocár a causa de no cobrar els seus habers desde una infinitat de temps, y si així es, la veritat, creem no hi ha raó a exigirlos res y no tornarem a insistir mes qu'en una cosa, en «*que s'els pague!*»

Barberá

— IMPRESOR —

Asensi, 4. ·CASTELLÓ

Castellón: Imp. Barberá.

Línea de Vapors

TINTORE

BARCELONA

Servici fixo y semanal entre Castelló y Barcelona

PER LO MAGNIFICHE VAPOR

FRANCOLI

Travesia rápida.—Llum elèctrica en tot lo barco.—Telegrafia sens fils.—EXIDES: De Castelló, Diumenge 11 matí.—De Barcelona, Dimarts vesprá. La càrrega s'admet en Barcelona, el dilluns; en Castelló, el dimecres.

Pera informes a Domenech Cert S/A, Plaza de la Paz, 3

CASTELLÓ

Paseig Colón, 11.—BARCELONA

RELONGERIA

• • DE • •

Eduard Parés

GONZALEZ CHERMÁ, 76

Relonges de les millors marques, cadenes, dijes, ulleres y gafes de totes classes. Gemelos Teatre y camp.

PREUS SENS COMPETENCIA

Droguería

LA ARAGONESA

= DE =

.. Lluis Gomez Molinos ..

64, Colón, 64.—CASTELLÓ

Complet surtit en perfumería del país y extranjer. Drogues, Colors, Barnisos, Pincells, Articles fotografichs y maquinaries.

Venta exclusiva de Alcohol SOL y Colonia ESA

Lampistería

DE

PERE FECED

Inmens surtit en aparatos pera gabinet, saló y mentjaor

Ventiladors, Planches, Cazos y Contadors elèctrichs

Làmpares de Filament metàlich de 5 a 50 bujies

González Chermá, 78

CASTELLÓ

Eduard Viciana

Confecció de manteletes d'estiu de tots els preus. Gran surtit en adorns pera les mateixes, en túl y pasamaneria.

Esta casa adapta sons patrons al estil de cada poble.

Preus especials pera la reventa.

Caballers y Colón.

Insecticida RODRIGUEZ

Contra el Poll-roig, Serpeta, Pulgons, Fumagina, Negreta y cuants insectes y criptògames ataqueun al taronger, llimoner, oliveres, pomeres y demes arbres.

APROBAT son empleo per R. O. de 30 de Giner de 1912.

DEPOSITARI:

En Joseph Vaquer Gomis

Paseig de Morella, 5

CASTELLO

Panyeria y Sastrería

DE

Antoni Soliva

Altes novetats en gèneros pera caballer ressibits pera la present temporá.

Confecció esmerà y preus econòmichs

Colón, 11.—Castelló

Diu BUSUTIL

que tots els elegants coropren en sa casa. ¿Sabéu per què? perque **BUSUTIL** es el que ven mes barato, te més surtit de modes y se contenta en que el seus compradors estiguuen contents encara que pergue.

Moderna y Lujosa Confitería y Pastisseria

DE

Vicent Blasco

Especialitat en tortaes «Mokas» ramillets y dolços de fruita.

González Chermá, 56

LA PRIMITIVA

Droguería y Comestibles

Gran surtit en Drogues, Perfumería, Broches y Pintures metàliques pera fondos de barcos, de la acreditada marca OVELING

Complet surtid en tot lo ram de Ultramarins.

Cafés tostats diariament.

Vicent Calatayud

Canalejas, 11 --GRAU DE CASTELLÓ

URALITA-ROVIRALTA

Piçarra artificial d' amiant y portlant comprimit pera Teulaes, revestiment de parets humides y cel ràs.

Pianches especials de 120 per 150 centímetres pera cubertes de poca pendent.

Pera preus, mostres y condicions de venta a

ROVIRALTA Y COMPAÑIA. S. EN C.—INGENIERS.—BARCELONA

Depòsit en Castelló a càrrec de J. B. Valls Climent.-Alloza, 135

TOS... TOS... TOS...

Les PASTILLES MONSERRAT curen tota afecció del sistema respiratori, tos, bronquitis, asma, dengue y catarrs, per crònics que siguin.

Venta en Farmacis y centres de específichs. En Castelló

FARMACIA DE JOAN A. PASCUAL, San Félix

BAR INGLES

Establimen reformat a la moderna. Servici esmerat. Sopars pera eixides de teatre y cine.

Cerveces y eixarops del país y estrangers.

Domingo Montesinos
González Chermá, 42

Casa de SANCHO GERÀMANS

(SUCESORS DE ENRICH TÀRREGA)

Gran surtit en comestibles fins y en tots los gèneros concernents al ram de

ULTRAMARINS

Diariament resibim los millors articles indicats pera la present època.

Depositari exclusiu de la Cerveza Petry
36, Plaça de la CONSTITUCIÓ, 36

Sabateria

DE

JAUME GONZALEZ

Calçats de última novetat. Especialitat en el calçat a la mida.

Inmens surtit en calçats de luxe.

20, Ensenyanza 20

"LAS CUATRO ESQUINAS"

Droguería de

JOSEPH ROYO

Perfumería, Drogues, Articles fotografichs.

Automóvils Castellonesos d' Alquiler || Garage: Lluís Vives y E. Viciano

Construcció, alquiler y reparació de BICICLETAS. Automóvils de propietat.
Grands facilitats, casilles independents, llavaor y fosos. Stock Michelin.

RUSSELL ECROYD NEILD

Nou y grand taller, Lluís Vives, 12 al 20 y Escultor, Viciano 14 al 26.—CASTELLÓ

BAR FORNOS

Café extra, Vermouth Torino, Eixarops, Licors de les millors marques, Cerveces del país y estrangers. Depositari exclusiu del SIDRAL TEIXIDÓ.

Joseph Segarra
G. Chermá, 84 — Castelló

Transports de totes classes

Màquines, calderes, y ferros per tonellaes. Conductora especial y embalau de mobles.

J. VIDAL Y FIGGS

Pi y Margall, 57 y Obelisco, 8.—Castelló

Les millors
MAQUINES
de
COSIR
son les
màquines
"Pfaff,"

DE

Antoni Mercé
COLÓN, 64

CASTELLO

BASAR DE FERRETERÍA Y QUINCALLA

Especialitat en objectes pera regals y de peixea.
Lo millor surtit en palmitos pera la pressent època.

Emili Martí.—Colón, 27

